

ABONAMENTUL
 : un an . 28 Cor.
 : un jum. . 14
 : o lună . 2-40
 Nul de Duminică :
 : un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . 10 Cor.
 ul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 tranci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Deák Ferencz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscripte nu să ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 49

AVIZ.

»Tribuna« e în pragul anului al XV-lea de existență. Mulțumită spiritului de jertfă al unor buni Români și mulțumită sprijinului, tot mai îmbucurător al publicului nostru cititor de pretutindeni, »Tribuna« a ajuns să fie un organ românesc în jurul căruia s'au grupat toate elementele dornice de o mai intensă și mai aprigă luptă națională.

Cei ce își vor da osteneala să răsfoiască colecțiile ziarului nostru, vor găsi în filele îngălbenite atâta dor de propășire, atâtea glasuri cari chiamă la muncă, atâtea pilde de jertfă, ca în puține alte ziare.

»Tribuna« și-a plătit scump existența ei de azi. Muncind pentru luminarea poporului și luptând pentru drepturile neamului românesc, mulți și-au jertfit aici tinerețile, iluziile, chiar viața, — fără a descuraja însă pe urmașii lor de a merge înainte pe calea indicată de marile interese ale neamului românesc, cum nici nenumăratele procese de presă, cu osânde grele de închisoare și amenzi de bani aproape insuportabile, nu ni-au împiedecat și nu ne vor împiedeca nici pe viitor să ne facem datoria de Români adevărați.

»Tribuna« va rămânea întotdeauna organ românesc intransigent, apărător statornic al programului nostru național.

În ce privește organizația din viitor a ziarului nostru, putem anunța publicului nostru cititor că în afară de toți colaboratorii noștri permanenți din trecut, am reușit să câștigăm și colaborarea altor publiciști de seamă dela noi și din regatul român.

Anunțăm în acelaș timp că cu anul nou atât »Tribuna« cât și »Tribuna Poporului« se vor tipări cu litere nouă.

Prețul abonamentului va fi pentru »Tribuna«

1 an 28 cor. (România 40 cor.)

6 luni 14 » (» 20 »)

iar pentru »Tribuna Poporului«

1 an 4 cor.

6 luni 2 »

Red. și Adm. ziarelor

»Tribuna« și »Tribuna Poporului«.

Moștenitorul de tron.

Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului habsburgic, a sosit azi dimineață la Budapesta, a primit în audiență delegații ungari și austriaci și, după deschiderea delegației, s'a întors cu cel dintâi tren la Viena.

În capitala țării ungurești abia a petrecut 6 ciasuri.

Se știa cu multe zile înainte că delegațiunea din Budapesta se va deschide prin moștenitorul de tron. Vestea aceasta a umplut inimile șovinilor unguri cu bucurie. Presa lor a grăbit să trimbițeze în lumea largă că această vizită e cea mai vădită dovadă că moștenitorul de tron nu-i urăște pe Unguri; că tot ce scriu foile străine și vieneze despre puțina prietenie ce-ar nutri-o moștenitorul de tron față de țara ungurească de azi și față de instituțiile ei de azi — nu e adevărat. Erau chiar ziare cari în închipuirea lor patriotică vedeau în venirea aceasta la Budapesta un fel de umilire și cerere de iertare pentru trecut.

Și n'a fost nimic din toate aceste. Moștenitorul de tron a venit să deschiză, în numele Impăratului, delegațiunea din Budapesta. În toamnă, când aceiaș delegațiune se întrunise în Viena, a fost deschisă de chiar Impăratul. Acum, iarna, drumul ar fi fost prea obositor pentru încărunțitul nostru monarh și moștenitorul de

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Frașmente.

De I. Agîrbiceanu.

Cu scriperea ochilor, cu aceea privire jucăușă care nu te lasă nici pe o clipă să te apropii de suflet, sta la o masă și-și bea, sorbind puțin, paharul de bere. Privirea ce joacă și se schimbă mereu, nu-i o privire întregă, și se spune că-i caracteristica oamenilor falși. Nici ei nu-s oameni întregi, ci biete sufletete naufragiate, sparte în mii de bucăți. Și dupăcum orice bucățică din naia lăvită de stâncă e lemn, dar nu samănă mai mult nae, astfel micile lăcăriri de viață sufletească ale omului falș, sânt frinturi dintr'un suflet, dar nu seamănă mai mult a suflet omenesc. Se vede că pentru aceea cearcă mereu omul falș să-și lăce vecherea, ca să nu poți vedea că n'are suflet.

Omul meu, străinul, sta la masă în societatea celor doi prieteni. În vorbă avea ceva gras și lăunos, părea că i lunecă pe ceva limba și la începutul și la sfârșitul cuvintelor: nu puteai pricepe înțelesul. Mai mult: părea chiar că se silinse să spună cuvintele fără nici o legătură, fără înțeles.

Cei doi mi-erău prieteni și-mi fac semn, că vreau să-mi spună ceva. M'am dus. Mi-l prezentară. Era un om cu frumoasă poziție socială, și era tânăr. Era bărbierit proaspăt și mustața era în locul ei: împungea obraznic. Dumnealui se vedea bine hrănit, deși nu-mi părea un om tihnit: și fumul de țigară îl slobozea subțirel, întrerupt.

Și niciodată n'am văzut un astfel de fum de țigară: părea că însuș fumul l-a înghițit și numai umbra lui o mai expiră, în firițelele cele de ață surie.

Vorbiau despre caractere. Despre caracterele ce ne trebuiesc în viața socială, politică, literară.

— Tăria noastră nu s'a răzimat atâta în principii, cât mai mult în personalități, în caractere întregi», zise unul dintre prieteni. »Toate programele, cele mai ideale, cele mai perfecte, le fac odioase ori chiar le restoarnă caracterele slabe. Și iarăși o personalitate e, ea însăși, un program de muncă.

Celalalt prieten își bău repede berea și zise:

— Nu-i așa frate. Stai numai să vezi. Acum e drept, în orice acțiune avem lipsă de caractere întregi. Dar pentru aceea lipsa unui program e totdeauna neînconjurată. Întâi pentru-că un program e stabilit de mai mulți, de reprezentanții unui popor, sau chiar când a eșit din mintea unui singur, e pus la aprobarea mulțimei. Astfel greșelile, cât omeneste e posibil, sânt înconjurate. Pe când un om singur o personalitate, ori cât ar fi de însemnată, poate greși mai ușor. Și mai ales nu poți avea în ea încredere. Pentru-că niciodată nu poți ști, deși te încrezi în cutare om, în caracterul lui, că după pasul întâi ce l-a făcut, care va fi al doilea sau al treilea.

Om, străinul, se mișca deosebit de vioiu pe scaun, și părea că nu numai ochii, ci și fața lui își schimbă mereu expresia.

— Ce zici d-ta Domnule Buzdug? îl întreba de-odată pretinul ce vorbise mai pe urmă — »Care-i părerea d-tale« adause din nou, văzând că întârzie cu răspunsul.

Domnul Buzdug clipl repede de câte-va ori din ochii, pe buzele-i grase îi trecură repede trei serii de zimbete, până în urmă, al patrulea, se stabilii.

— D-voastră faceți politică înaltă. Eu cum să mă pricep? Eu, ce să zic? Eu zic că-i de apreciat caracterul. Dar' și programul. Mai mult însă caracterul. Și... gândiam ca mai spune ceva dar tăcu și sorbi din pahar, sorbi subțire, abea căți-va stropi.

— Dar dacă nu sunt caractere, înțelegi d-ta, dacă azi suferim mai mult ca înainte de lipsa sufletelor întregi.

— Sunt suflete întregi, răspunse el, privind în pahar, dar după om. După cum le luăm.

— Nu, d-le Buzdug, un caracter și în ochii mei și într'ai dumnitale, trebuie să rămână acelaș. Îndată ce are mai multe fețe, nu-i mai caracter.

Domnul Buzdug rîse, bău și zise »bravo«.

Chestia deveni, ca mai totdeauna între tineri, personală. Adică nu mai vorbeau de principii abstracte, ci de oameni reali, cari slujesc diferitelor principii.

Vorbiau cei doi, și băgam de seamă deosebită atenție cu care-i asculta dl Buzdug. Erau clipe când zimbetele i-se ștergeau de pe față, când privile i-se curățau de lucirile jucăușe. Și-atunci arăta doi ochi reci, morți, nepătrunși ca un mister. Vedeam, simțeam că-i nespuse de mulțumitor celor doi, pentru-că amintesc nume. Aproba și pe unul și pe celalalt, mișcându-se deosebit de vioiu pe scaun.

Când activitatea cutăruia din cei pomeniți se ataca în punctele ei mai delicate, îmi părea că-i ascultă cu deliciu. Îmi făcea impresia că ar fi voit

tron a săvârșit numai un act de supunere fiiască, împlinind porunca de-a deschide el delegațiunea.

Fără îndoială, nu se poate tăgădui că în vremile din urmă începe să se învedereze tot mai mult înriurința arhiducelui Francisc Ferdinand în anumite treburile obștești. Și e prea firesc să fie așa. Bărbatului chemat să ocîrmuiască odată el monarhia noastră, trebuie să i se dea voie să-și spună și el cuvântul și sfatul, mai ales când e vorba de chestiuni cari privesc viitorul monarhiei. Cuvântul hotărîtor e însă încă tot al Maj. Sale.

Că moștenitorul de tron nu e mulțumit cu multe stări și nici cu felul cum se rezolvă anumite chestiuni obștești, nu e taină. În repetite rânduri a făcut declarații categorice despre vederile sale asupra anumite lucruri. E, înainte de toate, bărbat care știe ce vrea și cunoaște rosturile instituțiilor politice.

Abia au trecut două luni de zile de când într'un mare ziar englez au apărut câteva amănunte povestite de un înalt diplomat, care a trăit în apropierea moștenitorului de tron și a avut prilej să-l cunoască pe el și vederile lui.

Moștenitorul de tron e convins că numai democrația poate să întărească statul și de aceea stăruie să se introducă și în Ungaria votul universal, cum s'a introdus în Austria, tot la stăruințele lui. E convins că progres cultural și economic nu se poate realiza numai pe lângă conlucrarea pașnică a tuturor popoarelor. A fost împotriva guvernului coaliționist și a alianței Kossuth-Apponyi-Wekerle, fiindcă această coaliție s'a clădit pe lozinci naționale false și a inaugurat o politică oligarhică — potrivnică democrației, care singură poate consolida statele. Și diplomatul mai spunea că moștenitorul de tron nu are prietenie nici pentru guvernul contelui Héderváry, fiindcă și acest guvern s'a încălțit în paianjeniișul politicii oligarhice a guvernelor trecute.

Părerii și afirmații de aceste — când e vorba de personajii atât de înalt puse — nu se desmint prin vorbe, ci numai prin fapte. Desmintirea prin fapte însă multă vreme n'a voit să vină — până mai ieri alaltăieri.

Moștenitorul de tron vine la Budapesta!

Ce putea să însemne venirea aceasta dacă nu aprobarea politicii ungurești și dezaprobarea veștilor răspândite că n'ar fi prieten al Ungurilor? Comentariile sensaționale și exagerate cu cari au fost înregistrate veștile despre această vizită nu puteau să nu producă efect, dar un efect de altă natură decât cea la care se așteptase presa ungurească șovină: în loc să stea o zi la Budapesta, moștenitorul de tron n'a stat decât 6 ciasuri, chiar numai atâta cât trebuia să stea pentru a lua parte la solemnitățile deschiderii delegațiilor.

Viitorul monarh, ca și monarhul, stă mai presus de partide și nu face politică. El are misiunea grea de-a veghea peste bunăstarea și fericirea tuturor popoarelor din țara sa. Plecarea sa grabnică din Budapesta nu poate să aibă deci altă însemnare decât că moștenitorul de tron dezaprobă încercările de a se făuri armă politică din împlinirea unei datorii de supus credincios.

Nu e chemarea noastră să talmăcim noi vederile politice ale viitorului nostru monarh. Poporul românesc a trăit statornic în credință că tron și țară și nu l-a părăsit încă nădejdea că va ajunge și răsplata acestei credințe de veacuri.

Roadele sângelui dela Galați...
Morții dela Galați au fost răsunăți, așa cum nimeni nu s'ar fi putut aștepta. Nu prin vărsare de sânge, nu prin proteste zadarnice, ci prin o finută bărbătească.

Azi, Joi, — după cum ni-se telegrafiază — din nou a venit în comună pretorele Bisztrai pentru a conduce alegerea de primar. Dar nici de data aceasta n'a voit să

respecte voința poporului, ci a candidat numai oamenii stăpânirii.

Și poporul din Galați, pentru a nu da prilej la o nouă vărsare de sânge, a hotărât să nu voteze. Nici un singur alegător nu s'a prezentat la alegere, așa încât în lipsă de votanți, alegerea n'a putut avea loc.

Cinste și lauda tuturor acestor Români buni!

«Tineri» și «bătrâni»... sași. Procesul de „primenire” a început și la poporul săsesc. Citim astfel într'o corespondență din Preșmer, publicată în „Kronstädter Zeitung”, următoarele rânduri:

„Alegerile comunale din Preșmer au decurs în liniște. Au fost aleși mai mare parte oameni tineri, cu vederi democratice. Bătrînii patricieni au fost scoși. „Poporul” cere și el cuvânt... Acum nu mai e ușor să fii consilier comunal. Tinerii, oameni cu școală și ochi ageri, știu să judece ei de ei. „Vremurile bune” ale „bătrînilor înțelepți” au trecut. Azi numai bărbați agili și muncitori mai pot aspira la aceste funcții...”

Noroc că le scrie un ziar săsesc despre poporul săsesc! Altminteri ca mâne se trezia și confratele dela Brașov cu o strașnică dezaflare!...

Obstrucție socialistă. Din prilejul sosirii în capitală a moștenitorului, social-democrații din Budapesta au ținut o mare adunare la care oratorul Dr. Sigismund Kunfi a relevat în vorbirea sa despre „dinastia și sufragiul universal” și o idee, demnă de menținut. A accentuat că pentru partidul social-democrat și în genere pentru toți desmoșteniții din Ungaria este indiferent, dacă viitorul cărmuitor al destinului acestei țări este aderentul sau contrarul sufragiului universal. În caz că ar fi contrar acestui postulat al mulțimii, silit prin mijloace constituționale, să plinească. Dinastia cere an de an bani... dați și îndată ce aceste se votează din partea corpurilor legiuitoare, își uită de eventualele promisiuni date în ce privește pentru democratizarea țării. — Trebuie introdusă obstrucția contra bugetului și a pretenziunilor militare, aducând în impas dinastia. Atunci ea va fi nevoită să introducă sufragiul universal.

să-și lingă buzele, ca după o băutură dulce. Mă gândeam: De ce se bucură omul acesta auzind vorbe rele despre alții, auzind critice aspre? A cunoscut și el de mai mult acelea slăbiciuni ale oamenilor de cari se vorbea, și acum îi pare bine că le aude și din gura altora, și astfel e o probă pentru el că nu s'a înșelat? Se bucură oare, simțindu-se slab și vulnerabil, auzind că și alții sânt așa? Ori se bucură, știind că va profita din conversația asta? Și cum să profite! să se îndrepteze pe sine, ori să și câștige razim denunțând secretele unei convorbiri prietenești?

Nu știam ce să cred și nu voiam să-l judec. Dar vedeam cum devine tot mai impacient, cum ar fi vrut să scoată cât mai repede știrea senzațională din gâtul prietenului care vorbea. Din când în când se mira, se apleca mai tare spre prietenii, se retrăgea brusc, mirat, încremenit, și repede zimbete multe îi treceau pe față. În restimpuri spunea câte-o vorbă. Și-i era cuvântul mai gras, mai lunecos, mai rotund parcă.

Nu puteam să fac comparație între acești trei oameni. Cei doi, prietenii, în focul discuției, nu mai vedeau, nu mai simțeau decât dorința firească de a învinge părerea contrară. Atacurile personale ce le spuneau erau urite grețoase chiar, dar vedeam că ei nu se gândesc la asta. Lor le trebuiau probe pentru a învinge. Cel de-al treilea dimpotrivă. Pe el nu l interesa discuția, celea două păreri, ci personalitățile ce se făceau. Ar fi fost bun bucuros ca însași discuția să se continue numai prin atacuri, prin murdăriile ce se aruncau și părea că nasul lui cărnos, rotund, aici alături aerul cel curat, de munte. Chiar de băut începu să beie mai omenește. O halbă din

două. Obrajii i-se însângerau. Părea foarte mulțumit.

Când cei doi isprăviră, îi felicită pe amândoi, cu aceeași bunăvoință, cu același suris. Dar' prietenul învins, erupse îndată:

— Ei, lasă-ne dracului domnule Buzdug. Dumitale îți place să asști, îți place să te delectezi, dar pentru ce nu te legi de-o părere și pentru ce n'o aperi?

Un zimbet, mai mult, o lumină de deosebită mulțumire-i trecu pe față:

— »Eu, domnilor, eu ce să zic? Eu nu mă pricep la astfel de discuții. Dar' când întâlnesc tipuri inteligente ca dumniavoastră, ascult bucuros. Invățăm și noi ceva. Apoi tăcu și rămase de-odată gânditor. Părea că vrea să-și însemne adânc în creeri, să ascundă, tot ce a auzit despre cutare în discuția acelor doi oameni. Și însemnându-și bine, se ridică mulțumit, plăti și plecă. Privindu-l dela spate, părea că nu i mai mult omul ce șezuse la masă: părea impunător și nu mai părea ridicol. Da, ridicol! Sânt oameni pe cari până-i privești în față nu ți fac impresia aceasta, dar' îndată ce nu le mai vezi ochii, față, gura, îndată ce ți întorc spatele, le simți aceea calitate, care nu-i de loc distrăgătoare pentru alții, ci dureroasă

— Cine-i dumni-alui? — întreb după ce rămă-nem singuri.

— Ce să fie, un tip, un tip foarte respingător. Îmi pare că se hrănește cu mortăciuni. Unde di-cută doi-trei, se alătură, ascultă. Nu-l poate suferi nimeni, și totuș e pretutindenea. Pare că

are un acumulator de-a înmagazina toate răutățile câte se vorbesc. Și, ah, are o datină uricioasă: orice aude despre alții, merge și le spune în taină. Și totuș n'are prieteni. Nime nu se leagă de el.

— Il cunoașteți de mult?

— Vr-o doi ani. Și măi, știe că noi îi cunoaștem poveștile ce le poartă în lume, că-i cunoaștem apucăturile, și totuș ne urmărește. De-o pildă, ce-am vorbit acum, mâne vor auzi interesați.

— Pentru ce nu-l respingeți?

— Nu se poate! N'ai idee cum se văd. Chiar să i spui pe față ce dorință ai, se face că nu înțelege. Zimbește, clipște ciuda: din ochi, și se așează la o masă cu tine.

— Și nu l poți atinge cu nimic, așa, la ambigie?

— Nu, e invulnerabil.

Despărțindu-ne, m'am gândit multă vreme la omul acesta ciudat. Nu-mi venia să rid. ci simțeam așa o revoltă pentru nemernica fire omenească.

Dr. Stefan Tamașdan,

medic univ. specialist în ventura,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer. Entr. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Spaima patrioților. Societatea culturală »Wiener Schutverein« a lansat printre locuitorii germani din comitatul Moson și Sopron diferite tipărituri în cari le atrage atenția asupra recenziilor ce se »propie« și face apel la conștiința oamenilor să se declare de germani în listele de conșcripție. S'a găsit însă și o stirpătură a administrației ungurești, în persoana notarului Nagy Lajos din Köpcsény, care prinzând o hîrnie de acestea, a făcut arătare contra pomenitei societăți la jandarmeria de graniță, sub cuvînt că în aceste tipărituri se face agitație contra statului.

E ușor de înțeles spaima patrioților. Ideia arde cu vilvătăie și se dă alarma dela un colț de țară la altul pentru salvare.

Atîrnă totul dela demnitatea naționalităților din Ungaria ca vîlul care a acoperit minciuna și perfidia patriotică să fie smuls pentru totdeauna și aruncat pe cele patru vînturi. Căci mare e spaima în Israelul unguresc și pentru a se amăgi pe sine, Ungurii visează încă o mare Ungarie unitară. Fantoma care alintă aceste visuri ne-o dă un ziar filo-semit unguresc:

»În deceniul trecut din Ungaria au emigrat în lumea nouă cel puțin un milion o sută de mii de oameni, dintre aceștia s'au înapoiat în țară vr'o jumătate milion; rămâne deci o pierdere de peste 700.000. Tot în decursul acestui deceniu populația a crescut în mod natural cu 2,270.000 din care extrăgînd suma de mai sus ne rămâne cu toată siguranța un plus de un milion și jumătate. Cu recenziamentul anului acestuia populația ungurească va atinge cifra de 10 milioane și vom câștiga astfel majoritatea absolută față cu naționalitățile«.

Nu i vorbă, visul e cât se poate de ademenitor, dar cercetînd datele recenziamentului de acum zece ani numărul naționalităților din Ungaria atinge cifra de 9,186,734, iar al Ungurilor 8,651,520, numărări fiind între aceștia și noii unguri de viță *pur sang*. Va să zică naționalitățile erau în majoritate față de Unguri »primeniți cu nouă vîl-tare« chiar acum zece ani, și de atunci de sigur nu vor fi stat pe loc. Emigrările în lumea nouă nu s'au simțit așa de greu în grosul Românilor de dincoaci, și cei plecați s'au întors în mare parte, căci n e în țara aceasta popor care să fie mai strîns legat de glie ca Românul. Numărul celor 40 de mii Români (?) din America e aproape disparent pe lângă sporul de 200,000 ce se așteaptă. Slovaci imigrați fiind și așa puțin la număr, nu vor putea dezechilibra cumpăna naționalităților. Cu atât mai dă-nătoare vor fi însă emigrările pentru ungurimea de pe pustă, căci cei plecați au fost buni duși și nu s'au mai întors nici astăzi înapoi.

Va să zică majoritatea ungurimei e numai o gogorită inexistentă, cu care încearcă să ne înspăimîntă pe noi. Nimic nu-i împiedică însă să făurească visuri de aur, noi însă vom stăruii în drepturile noastre, și vom spune:

Paște murgule iarbă verde...

Deschiderea delegațiilor. Conform programului anunțat ieri, moștenitorul a primit azi la orele 11 pe delegații austriaci, iar la orele 12 pe cei ungari, citindu-le, în cadrele formalităților constituționale, mesajul de deschidere. În acest mesaj, care e de o întindere cu mult mai redusă decât până acuma, se accentuează *bunele relațiuni externe*, apoi *necesitățile crescînde ale armatei și marinei* și la urmă speranța că delegații vor cumpeni cu echitate și justeță misiunea ce trebuie să îndeplinească.

Moștenitorul a plecat după masă la Viena.

Delegațiunea austriacă în ședința sa de azi după amiază a votat aproape fără discuțiune proiectul de indemnizare bugetară și preșe-

dintele Bernreither a făcut propunerea ca delegațiunea să se ajurneze până va primi avizul hotărîrii delegațiunii ungare în chestiunea indemnizării.

Delegațiunea ungară s'a întrunit tot azi după amiază la orele 6, însă nu se cunosc hotărârile ce a luat. A vorbit fostul ministru Kossuth și justhistul Battyány.

Convenția comercială cu Serbia. Ni se telegrafiază din Belgrad: Scupcina a adoptat azi în cea de a doua cetire proiectul convenției comerciale cu Austro-Ungaria.

Bănuelile se risipesc...

Incetul cu incetul vedem tot mai bine cât de întinsă a fost rețeaua de intrigi și calomnii, țesută împotriva ziarului nostru. Campania urită, pornită împotriva noastră, nu s'a mărginit numai la zările românești. »Prietenii« noștri au grăbit să »informeze« și presa fraților Slovaci despre »tradarea« noastră.

Reproducem articolele în chestie — pentru cari nu se gîsește cine să ia răspunderea — ca document pentru cei ce vor să judece, până la ce treaptă te poate coborî patima oarbă...

Informarea străinilor.

Până la ațunarea din Budapesta a sine-drului avem cuvînt să ne plîngem numai contra felului de a informa străinătatea despre stările noastre, practicat de ovreii redacțiilor ungurești. Astăzi însă recordul îl țin fruntași partidului și sateliții lor, și în direcția aceasta. Ceitoni noștri își amintesc încă de știrea, dată ziarului vienez »Reichspost«, de un deputat cu nume multe, în sensul căreia »Tribuna a trecut în tabăra Românilor maghiaroni«.

Astăzi avem de înregistrat un nou document despre obiectivitatea și bună credința celor ce s'au întrunit la Pesta. Este vorba de două articole, apărute în zările slovacăști, conduse de dl Milan Hodza, »Slovensky Dennik« (cotidian) și »Slovensky Tizdenik« (săptămînal), în cari d stinsul șef al slovacilor înfațesează conaționalilor lui situația noastră politică. Remarcăm însă că »Slovensky Dennik« avea, nu chiar demult, articole cu vederi diametral opuse celor profesate astăzi, după »informarea« recentă, — și că spiritul de critică și îndemnurile la muncă mai intențită există și la Slovaci, prin revista lunară »Prudy« (Curent).

Cel dintîi articol (»Sl. D.« No. 199) cu titlul: »Criză în partidul național român« (subtitlu: Români și guvernul. — Nuanțele și grupările din partidul național român. — Lupte personale.), începe cu zugravirea stării deplorabile de azi a naționalităților din Ungaria, urmînd cu fixarea felului cum privesc și explică criza noastră ziarului unguresc. »Noi însă trebuie să vedem fondul lucrurilor și să arătăm neînțelegerile cari au slăbit puterea de acțiune a tovarășilor noștri... Fără a considera pe renegații de tagma Burdea-Mangra, Români au două grupări: pe cea național intransigentă, și pe cea a doritorilor de pace cu Ungurii. Nu se poate afirma că din

aceasta din urmă ar face parte numai oameni fără caracter și trădători de neam. Grupării acesteia îi aparțin toți episcopii români și aproape jumătatea preoțimii. Adevărat că legile lui Apponyi au mînat pe înalții dignitari bisericești în brațele partidului național, dar glasul de sirenă al guvernului actual, i-a întors iarăș în tabăra împăciuitoților.

În partidul național încă sînt mai multe fracțiuni. Majoritatea membrilor partidului recunoaște de șefi pe dd. Mihai, Maniu, Vaida și Vlad, — dar sînt două grupulețe cari arareori s'au împăcat cu aceștia. »Unul este al »ar danilor«, destul de supus și făcînd adesea politică locală. Celălalt este în Bănat, și ține la programul fericitului Mocioni, care a fost cel mai însemnat propagator al ideii că Românii n'au ce aștepta dela Viena. În sinul acestui grupșor s'a ivit și ideea că unirea româno maghiară este de lipsă între altele, pentru a pune stavilă »expansiunii slave«. Ci, între Români serioși, ideea asta nu mai are nici douăzeci de aderenți serioși.

Românii din țara aceasta nu stau pe bază unitară, nici în privința economică, nici în cea socială. Ardelenii, fiind mai săraci și mai inculți, au ajuns să fie mai democrați și mai fanatici, pe când cei din Ungaria, — mai cu carte și mai bogăți, — țin la realismul politic și la conservativism. Este deci evident că Românii nu pot urma o politică unitară. Datoria partidului este acum să elimineze intrigantii și, fără teamă de concurenții ce i vor opăci calea, avînd la spatele lui poporul, — să caute să și premenească programul.

Articolul al doilea (»Sl. D.« Nr. 201: »Românii în Pesta«. Dela informatorul nostru), cu subtilii, este cu mult mai »inspirat«. Începe cu constatarea că sînt, între Români, o seamă de arviști, de »streberici«, cari, — pentru a și putea face trebșoarele, — vreau să nimicească partidul național. Realitatea ci-că ar fi următoarea: Grupul împăciuitoților l'au făcut episcopii. Lor vrea să li-se alăture părintele Roman Ciorogariu, cel mai primeidips om, care — dimpreună cu fostul deputat Oncu, este dușmanul ziarului cotidian »Tribuna« din Arad.

»Oncu este acum om bătrîn și bolnăvicios, și a ajuns cu totul sub influența lui Ciorogariu, — iar d. Ciorogariu vrea să fie episcop. Din clipa în care Dr. Mihai a fost nevoit să recunoască, că între împrejurările de azi este cu neputință pacea între români și guvernul unguresc, s'a pus pe lucru Ciorogariu. El s'a înțeles cu Mangra ăsta, care-i vicar episcopesc, a intrat în tabăra lui Tisza și nădăjdnește și el să ajungă episcop. Atît Mangra, cît și Ciorogariu, au fost pe vremuri cei mai radicali naționaliști, și-au ajuns să fie cei mai radicali »împăciuitoți«, abea de când le tulbură somnul gîndurile de viădicie.

»Ciorogariu a atărat, prin Tribuna, pe conducătorii a toții al partidului național. În urmă cu cît va săpămîni, »Tribuna« a publicat răspunsuri acceptabile la articolele din »Slovensky Dennik«, relative la congresul naționalităților, iar unul dintre articolele noastre l'a tradus în întregime. Pe vremea aceea Ciorogariu încă nu sta că reușe-va sau ba acțiunea de pace a lui Mihai? Când s'a văzut însă fiascul lui Mihai, Ciorogariu s'a îmbulzit în rîndurile prime. Îl partid a produs o confuzie completă cu articolele și cu intrigile lui. La început a atăcat numai pe conducătorii din Arad, pe Pop, Goldiș și Sucu, — mai tîrziu întreaga pleadă a fruntașilor români, și mai ales generația tînară: pe Vaida, Maniu și Vlad. Li ținea de rău că nu respectă îndeejuna preoțimea românească, că sînt niște fîndalitori (cunctatori); odată le reproșă că prea sînt îngăduțari față de guvern, atîtădată i musira pentru atitudinea prea întol'erantă.

»Poate că nu s'ar fi ajuns s'opul de a sparge solidaritatea partidului, ca să poată pescui pe urmă în apa turburată, dacă n'ar fi căștigat pentru munca lui distructivă pe un bărbat distins, poet și scriitor genial, care, fără vola lui, i-a întors

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine.

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Róti din Marosvásárhely, (Plata Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în orice parte a Ardealului. Atelier de primul rang — Mare asortiment de trusouri pentru mirese

mâns de ajutor la provocarea confuziei generale. Fr. și, este vorba de dl Octavian Goga, des pre care se scriu următoarele:

«Numele poetului este cunoscut publicului slovac: («Slavenky Tyzdenik») a dat, în traducerea lui Ioan Krajk, o poezie celebră a lui Goga. Goga e un om deosebit: Admirabil bărbat până la boier, cămăreț, meșter și orator distins. Poporul românesc întreg îi cântă cantecele. Poeziile au răpit pe tineri, bătrâni și pe femei. Puțin oamenii au fost așa de abitați, ca Octavian Goga. Ori unde s'a lăsat bărbatul ăsta blond, a fost răpădit de valurile aenților, dragostii și îndumnezeirii. Cuvântul, versul lui făcea efectul unei vizuiri. Când cerea el cuvânt, Românii își ultau de vorbă, de «vânt», și se lasau pradă vrăjii cuvântului lui. Românul cel mai bogat, Cosma, directorul «Albin», l-a dat de nerădă pe față sa, — cea mai frumoasă față de pe pământul românesc.

»La început Goga a redactat o revistă literară, iar după ce s'a plictisit, a pornit la drum, și azi umbra sa plutește în Londra și Paris. Anul trecut a fost chemat la curtea regelui român. Regina Elisaveta, semioară și suflet de poet (Carmen Sylva), l-a îmbrățișat și l-a sărutat. Goga a găsit toate plăcerile gloriei de poet, și a început să rivnească — la gloria politică. Poetul s'a pus să scrie și să facă politică, și aici începe adevărata nenorocire.

»Ciorogariu e în prietenie veche cu Goga. În demersul de Ciorogariu, Goga s'a apucat să scrie critice prietenele cel mai bun: Valda, Viad, Maniu, și pe ații. El își închipuia că cuvântul lui va pășii pestea cuceritoare a versului, și când declamă fraze politice. Despre cel mai bun și fi român a scris, pe șleau, că s măgari și încează pentru purga proprie. Poate că nu mulți ar fi luat în seamă scrisorile lui Goga, dacă n'ar fi fost evident că l folosește o căică rea și egoistă ca să producă, prin criticile lui nedrepte, neînțelegeri între conducătorii partidului românesc, să le ia țărâmul de sub picioare, pentru a scdea în sezu nele de săfi speculanții candidații de episcop, în locul oamărilor onști ca Maniu, Viad și Valda...

De în vedere, articolul atât de minunat informat al lui «S. D.» constată că atacurile «Tribunei» au făcut pe Românii vizaiți să se adune, și comuncă hotărârile comitetului executiv. Hotărârile acestea că vor avea miraculosul dar de a face ca să dispară speța «Ciorogariu» de pe fața pământului.

Glasul unui tânăr.

Din Blaj primim dela un tânăr următoarea adresă călduroasă:

Uneltile, cari se făuresc în vremea de față în contra «Tribunei» nu pot decât să măhnească pe orice om de bunăcredință. Pentru că «Tribuna» a dorit o mai vie mișcare — în rândurile luptătorilor noștri — și a mărturisit-o sincer pe față, acei pe cari l-a servit pe lângă celea mai mari jertfe, se năpustesc asupra ei cu toată furia, trimbițând în lung și larg, că «Tribuna» nu mai e ziar național, căci a căcat disciplina de partid — deci «Tribuna trebuie — nimicită.»

Ți se înroșește — obrazul de rușine, — când vezi până unde poate merge obrăznicia ome nească!!

»Tribuna» este și va fi în cluda tuturor răuvoitorilor ei — cel mai bun ziar românesc din Ardeal și Țara Românească. În celea mai grele vremuri a fost totdeauna avangarda cea mai bravă a oștirii noastre naționale — și încă multe vreme va mai trece până când bărbatul de zăbla toți la oală vor face atâta cât a făcut singură «Tribuna».

Viitorul nepărtinitor va încununa cândva cu izbândă opera începută cu mult entuziasm de sufletele dvoastră tinere și domnice de luptă cu

rață pentru idealul neamului nostru românesc de pe platourile acestei țări.

Fiiți siguri, că generația de mâine privește cu cea mai bună credință lupta curată, care o purtăți pentru ființa neamului nostru, întocmai cum în România tinerețea privește — cu același încredere de izbândă opera domnilor Iorga și Cuza!

Tinerimea de azi va fi mâine sprijinul cel mai puternic pentru înălțuirea vișului nostru din vremuri.

Cel cu sufletul curat și neli când îndoiești în credința noastră vor rămănea pururi «tribuniști» și vă vom fi totdeauna sprijinitorii cel mai sinceri în lupta viitoare. — Pe domnul Goga îl rugăm să nu se retragă niciodată din fruntea noastră ori câte încercări grele ar aduce anumite clipe. Glasul de profet al neamului în poeziile lui a trezit și sufletele noastre — și celea mai simțitoare coarde — și fo ul dragostii de neam nu l va stinge din peptul nostru... nimeni și niciodată!!

»Tribuna» va fi totdeauna a noastră! Nu o vom părăsi o niciodată. Trăscă deci stegarilor — din fruntea luptătorilor «Tribunei»!

— Unul din cei mulți. —

† Dr. Petre Teșle.

Despre viața nobilului și generosului român, care a fost regretatul Petre Teșle, dăm azi următoarele date biografice: S'a născut în Apateu (Biharia) din părinți săraci, țărani. Studiile gimnaziale și cele juridice și le-a făcut în Oradea mare, ajutat din fondul «Zsigalanc». Absolvind facultatea de drept a venit la Timișoara. Aici, în breșă advocațională al dlui Emanoil Ungureanu, și a făcut angajamentul de practică avocătărească, după care a dat examenul de avocat la tabla regescă din Budapesta și s'a așezat ca avocat în Timișoara, unde a avut, timp de 19 ani, o clientelă mare, câștigându-și un prestigiu distins ca jurisprudent. A fost subț și stimat în cercuri largi, ca un om onest și foarte conștiințios ce era. Aceste însușiri l-au atras simpatia poporului.

În viața socială era un om retras de zgomotele deșarte, dar ca Român și a subț totdeauna cu înfățărare neamul și n'a fost vre o ațune românească, n'a fost așezământ românesc în folosul căreia să nu fi contribuit în mod însemnat din agoniseala sa civilă. A fost membru, parte ordinar, parte fondator la multe din instituțiile noastre culturale și a fost un însuflețit sprijinitor al literaturii și ziaristicii românești.

Din cauza febrei sale diligențe și neodihne a fost atecat anul trecut de o boală necruțătoare la inimă. Aceasta l-a și pricinuit moartea.

Testamentul.

Testamentul și l-a făcut încă în Iunie, anul acesta. A lăsat fraților și nepoților săi din Apateu 20.000 de coroane. A creiat pe seama bisericii din Apateu, comuna sa natală, o fundațiune de 2600 coroane; o fundațiune tot de 2600 coroane pe seama bisericii române din Timișoara — Fabrică, cu dorința ca biserica să-i îngrijească mormântul, sădindu-l an de an cu flori. Din restul averii sale a creiat o fundațiune de 130.000 de coroane, încredințându-o administrației consistorului rom.

gr-or. din Arad. Din venitul acestui fond o parte se capitalizează, iar o parte se întrebuințează pentru ajutorarea școlilor confesionale gr-or. sărace din Biharia și din comitatul Timișului. În cazul dacă toate școlile confesionale românești vor fi statificate, fondul se va împarte în două, dându-se o parte episcopiei ce se va înființa în Oradea mare, iar cealaltă parte episcopiei ce se va înființa în Timișoara, ca episcopii să le întrebuințeze în scopuri culturale menite să ridice nivelul cultural al țărânului român.

Inmormântarea.

Inmormântarea s'a făcut, ieri Miercuri, cu mare pompă. Prohodul a fost oficiat de protopopul P. Bol, asistat de preoții Sălăjean și Matei. Protopopul P. Bol a rostit panegiricul. Episcopul Aradului a fost reprezentat la înmormântare de protosincelul R. R. Ciorogariu. A venit la înmormântare toată societatea românească din Timișoara și o mulțime de streini. Funerariile au fost aranjate de dl Emanoil Ungureanu.

Odihnește în pace sufletul nobil!

Cor.

Scrisori din București.

O poveste ca 'n romane. — Societatea Carmen la Roma. — Societățile femeilor române. — Caziere pentru elevii de liceu.

București 14 Decembrie.

O poveste interesantă. Lucurile nu s'au petrecut în mijlocul cine stie cărei gustetăți, ci aproape de capitala Otenel, lângă comuna Leu-Mai mulți săteri de aici, văzându că prin munca lor obșnuită cu greu vor ajunge la avere, în nopțile acestor lungi de lăună amștită au avut în cale o față îndrăgneață, pe care au și îndepănat. Să și petreci nopțile f bricăr un lucru foarte frumos și-au zis ei. De formule de țară? S'a adresat unui gr din Caracal, anume Weintraub, care c nea a găsit ideea lor foarte frumoasă recomandat pe alt gravor, anume Füssel din Craiova, care e de o maestre neîntreută în arta gravurii.

Cum cel trei țărani șleau că Füssel n'o să se angajeze la o astfel de lucrare, s'au hotărât, după sistemul vecilor haiduci, să-l răpăscă, să l ducă într'o casă izolată din mijlocul câmpului. Acolo să l șlească să le grav ze formule, pentru pieșe de câte doi și cinci lei și, după ce aceste se va ex lura, să l omoare, ca să nu afiețimețea de fepta lor. S'au prezentat deci la Füssel, ăruia l-au spus că au de gravat niște vase de argint. Să viă deci la ei în comuna. Pentru lu ru l-au promis cizicel de lei pe zi. Füssel a primit propunerea și, neștind planul țărăilor Panait Voiculescu și Ghță Ionescu a pecat cu ei din Craiova în ziua de patru Decembrie.

Aventurierii l-au dus cu trăsura oână la marginea orașului. Aici l-au legat la o h și l-au lăsat până aproa e de comuna Leu-Mai într'o casă izolată în mijlocul câmpului. Aici l-au spus planul și l-au somat să înceapă lucrările. De groașă revolverului, cu care era amenințat, bișul om, care le lăcput a încercat să le arate nebunia ce o face și pedeapsa ce l așteaptă, se puse pe lucru. Făcu câteva forme de murete și experimentele reușă de minune. Dintr'un amestec de plumb și costor turcs măl multe pișse, pe cari aventurierii le și șleau baci la Caracal fără a lămpna vre o greutate. Deocumdată panul le reușise de minune. Săpăți pe trăsura aducătoare de bo gâție, se gândeau acum cum să pună capăt vieții gravorului, ca să n l trad ze. O avonil bănușă de l așteaptă. De aceea, într'una din seile trecute, el începu să lăute ideile țărărilor, să le spună că se angajază să le fă ă țpare și pentru biște de bancă și că vrea să facă și el parte din bandă.

DUDĂS SANDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lănării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare

de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

INFORMATIUNI.

ARAD, 29 Decembrie n. 1910.

— **Pentru școala de fete din Arad** institutul de credit și economii »*Sacana*« din *Sacul* a dăruit »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie« suma de 10 coroane.

— **Monumentul lui Anton Pan.** Din București se anunță: Anton Pan, cărui literatură românească îi datorază strălucita călegere de proză »*Povestea Vorbelor*«, este înmormântat la Biserica Lucaci, care a moștenit după moarte casele din strada Anton Pan.

Mormântul lui însă, aproape nu i-se mai dă de urmă; numai crucea de marmură a mai rămas fixată în zidul dela spatele altarului Bisericii.

Pentru a repara această distrugere s'a constituit un comitet cu scopul de a strânge fondurile necesare spre a ridica în curtea bisericii, acolo unde-i era înmormântat, un monument.

Dr. ministru Haret, a binevoit să primească președinția de onoare.

Comitetul se compune din dl. Spiru Haret, ministru Cultelor și Instrucțiunii Publice, președinte de onoare, dl. C. F. Rădescu, fost primar al Capitalei, deputat, președinte.

Membrii: P. S. A. Hierul Calist Ialomiteanu, Prof. I. Iordăcheșu și Mihail Popescu, d. ni: Ștefan Alexandrescu, Pavel Negreanu, mari învățători, Marea Dămețescu, Alexandru Bacaloghi, C. R. Măreș.

Comitetul începe pe toți bunii români, să contribuie cu obolul lor, pentru ridicarea unui monument celui care a fost Anton Pan.

— **Serată etnografică în Timișoara.** Ni-se scrie: Dupăcum sântem informați, înținerimea română din Timișoara și jur, către finea lunii Ianuarie, va organiza o serată etnografică cu concursul Doamnei Lucia C. Cosma. Se fac pregătiri mari pentru reușita seratei, care promite a fi una dintre cele mai succese de până acum. Va fi o adevărată serbată culturală națională nu numai a Timișorii, ci a întregului Banat și după presemne, va atrage întreaga inteligență română din Banat, dornică de a vedea o adevărată expoziție de porturi naționale.

Punctul culminant sigur va fi concertul românesc al Doamnei Lucia C. Cosma, sărbătorita noastră artistă.

În curând se vor expedia invitațiile și vom ține a cititorii noștri în curent cu toate pregătirile ce se fac pentru reușita seratei.

Ventul curat se va folosi pentru scopuri culturale.

— **Iar a scăpat.** De două zile stau pe banca acuzatilor, la tribunalul din loc faimosul avocat din Marla Rădă, Dr. Valeriu Morariu și fostul său candidat, Dr. Cornel Cartuș acuzat cu jurământ strâmb, pe care l-ar fi depus într'un proces, pe urma cărui țărani Florea Vasl din Sobotei a îndurat mari pagube materiale. Un concurs favorabil de circumstanțe l-a scăpat însă și de astădată de mâna pedepsitoare a justiției, căci societatea de mult și-a rostit deja ve detul asupra acuzatului cu fapte nu numai neromânești ci și neomenești. A fost cel mai trist pomelnic ce se poate în hipul când l-s'a citit lista nesfârșitelor păcate cu câte a fost și este învinuit. Excrocherii, falsuri, înșelătorii, pungășii, jurământ strâmb, câte definiții cunoaște terminologia penală, toate l-s'au adus. Curtea de apel care l-a pus sub acuză zice într'un loc textual: »Advo-

catul Morariu este acuzat cu atâtea crime, încât cuvintele lui nu mai merită încredere«. Bieții țărani, apucați pe mâna lui au fost jupuți fără milă și fără apărare. S'a găsit în sfârșit un avocat spre lauda lui fie zis, dl. Dr. Cornel Iancu care a primit apărarea unuia dintre țărani aduși la sașă de lemn de neomenosul avocat și l-a adus la banca judecătorească. Azi seara, după o desbatere de două zile a scăpat, ca prin urechile acuiului. Nemesa va trebui însă să-l ajungă!

— **Din calvarul presei.** Ni-se anunță: Fostul redactor responsabil al »Luptei« dl. Ioan Pescar din Blaj, a fost avizat din partea judeului de instrucție să se prezinte Marți la tribunal pentru a răspunde pentru două articole. Dl. Pescar are în cărcă până acuma 6 procese de agitație.

— **Un nou »agitator«.** Din Pressburg ni-se anunță: Învățătorul slovac Iosif Kopa din Modor (comitatul Pressburgului) fusese dănuțit osândit pentru »agitație« la 4 luni temniță de stat și 400 coroane amendă. Vina lui era, că în luna Mai ieșise cu școlarii săi la câmp, la malul. Sosind la locul unde era să se țină malul, școlarii au izbucnit în obșnuitul strigăt de veselie de »să trăiască malul«. Dușmanii școlii slovaesti și ai învățătorului s'au alarmat de glasurile ce pătrundeau nedestulșite în sat și au depus la tribunal că școlarii ar fi strigat »instigați de învățător« »trăiască Slovacia, pieră Unguria!« Curtea cu juri a redus pedeapsa draconică la 50 cor. amendă, a menținut însă închisoarea de 4 luni.

Azi s'a rostit apoi și înțelepciunea patriotică a Curții de casajie, confirmând osândă.

De, în chipul acesta nu vor pieri Ungurii..

— **Școlile românești din Macedonia.** Din București ni-se scrie: O comisie compusă din d. ni G. Ionescu, director la ministerul de externe, Dr. Leonte, Valvri și alți membrii notabili ai coloniei macedo române, lucrează acuma la în regulament pentru funcționarea eforilor centrale din Macedonia, cari să administreze bisericile și școlile românești.

— **Act maritimos.** Binecântorul și marele mecenat al neamului nostru românesc, dl. Vasile Sretescu a binevoit a dăui pe seama nou-edificândel bisericii din Archiș suma de 500 cor. În numele parohienilor și comitetului parohial îi aducem pentru fapta aceasta nobilă cele mai călduroase mulțumiri. *Archiș*, 27 Decembrie st. v. *Simion Stana*, preot.

— **Conferența meseriașilor din Blaj.** Ni-se scrie: Societatea meseriașilor români din Blaj și a ținut Duminică în 25 l. c. obișnuita conferență.

Cu toate că timpul a fost nefavorabil, la orele 5 sala cea mare a casinei era tixită de public. Dl. profesor Aurel B. Gaja a citit o frumoasă lucrare despre »Originea Românilor«. Aproape o oră dl. Gaja a vorbit asupra acestui subiect. Conferența d. ni Gaja plină de învățături folositoare a fost ascultată cu un interes deosebit.

După conferență d.șoara Silvia Băcilă a declamat bineșor poezia »La mormântul mamei«, traducere de St. Iosif.

Cunoscuta cântăreață dna Kompf, acompaniată la pian de d.șoară Turica N-gruțu, a cântat câteva doine. A fost foarte viu aplaudată.

Mult haz a produs poezia »Zi că-i fript« de Speranță, predată cu mult simț de Alexandru Păcurar.

Neobositul nostru președinte dl. G. Precup a mulțumit apoi publicului pentru participare,

rugându-l ca la viitoarea conferență ce se va ține Duminică, împreună cu o producțiune teatrală, să ia parte în număr cât se poate de mare.

»Rin«.

— **Examen.** D.șoara Genny Fășie învățătoare din Chitghaz a depus examenul diferențial din limba română cu succes laudabil.

Felicitări!

— **Gessmann și Hodja Milan.** Câteva zile urgu ești din Budapesta au descoperit o nouă »conspirație« împotriva Ungariei: în cafeneaua »Hungaria« au șezut azi la acelaș masă fostul ministru austriac Dr. Gessmann, șeful partidului creștin social din Austria, și fostul deputat slovac Hodja Milan »agitator« panslav.

Correspondentul nostru din Budapesta ne telefonază că dl. Hodja l-a de-larat că în alinaea a fost numai întâmplarea și conversația lor n'a avut caracter politic.

† **Nistor Fluieraș**, una din figurile cele mai frumoase ale păturei noastre țărănești din aceste părți de locuri a dispărut năpraznic dintre noi, secerat în floarea vârstei de secerea morții fără zăbavă. Nistor Fluieraș a fost un țaran luminat, plin de focul iubirei de neam și un sfătuitor înțelept al semenilor săi. Moartea lui a stârnit o adâncă jale nu numai în sufletele Românilor din Zarand (comitatul Aradului), de unde era, ci a deșteptat regretele vii ale unui ținut întreg, căci Nistor Fluieraș era o mândrie a lui. A luat parte la multe din conferențele noastre naționale, la toate adunările populare din ținutul Zarandului, a fost un membru statornic și la culmea datoriei sale în congregația comitatului, bucurându-se totdeauna de stima conducătorilor noștri.

Înmormântarea lui s'a făcut Luni, în 26 Decembrie, fiind însoțit la lăcașul de veci de aproape două mii de oameni. La groapă părintele Aurel Iancu, parohul comunei, a rostit un panegiric înduioșător, așezându-l drept pildă de viață trăită în cinste și în modul cel mai folositor intereselor țaranului român. A arătat că în el școala și biserica românească pierde un sprijinitor zelos și însuflețit, care n'a lipsit niciodată dela datoria sa de-a îndemna pe toți să sară întru apărarea intereselor neamului lor.

Adăugim că ziarul acesta pierde în el un cetitor inteligent și un răspânditor entuziast al său.

Odihnească în pace!

— **Satrapii din comitate.** Domnul Faragó, pretorele Șriei trimite ziarelor locale o desmințire a faptelor comunicate în numărul nostru de ieri, anunțând totodată că a cerut însuș disciplinar contra sa Rostul declarației dumnisale nu ne privește pe noi, cari ca cronicari fideli, ne-am ținut de datorie să înregistrăm acest simptom care roade de veacuri la rădăcina vieții noastre publice.

— **Aniversara năpăstuiților.** Din Roma vine știrea că în amintirea groaznicului cutremur de pământ, cu prilejul împlinirii de doi ani dela această întâmplare tristă, orașele Mesina și Reggio di Calabria au îmbrăcat haină de jale. Pentru a da expresie doliului public, toate magazinele au fost închise și cu toată ploaia toren-

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncel de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

Ei li crezură. Merse ră după vin, ca să sărbătorescă fructul eveniment. În acest timp, rămas singur, Fă-și leși din casa unde fusese sechestrat și, orbucând noaptea pe câmp, ajunse cu multă greutate în comuna Leu. De aici luă drumul spre Craiova, unde denunță poliției cele ce s'au petrecut cu dînsul. Imediat s'au luat toate măsurile. O patrulă de jandarmi a pornit în cercetare și au prins pe «haiducii». Ei au fost aduși la Craiova, unde au făcut mărturisiri complete, declarând că ideea ingenioasă le-o dăduse jidanul Wclotraub, care de asemenea a fost arestat.

Justiția se va pronunța în curând asupra noștilor ideii a țărănilor, cari în serile acestea de lărnă liniștită s'au gândit că cea mai plăcută ocupație ar fi îndelemtinirea cu fabricarea de bani, și au făcut un plan atîta de ingenios.

În fiecare an societatea corală Carmen dă, în preajma sărbătorilor câte un concert religios. Concertele acestei societăți, combinate cu atât entuziasm și stăta preceperă de dl. D. G. Kriar, sînt adevărate sărbători artistice. Anul acesta, pe lă-gă obișnuitele concerte religioase, societatea Carmen, a cărei faimă a trecut de mult și la noi în Ardeal și Banat, a dat o serie de concerte cu un program compus în mare parte din cântece naționale de ale Românilor de pretutindeni, popularizînd cu deosebire cântecile noastre din Ardeal și Banat, cari numai grație acestei societăți au putut fi făcute cunoscute așa de repede publicului din România.

Astăzi s'ară a avut loc ultimul concert din acest an. Pe lângă multe cântece naționale, societatea Carmen a venit de data aceasta în fața publicului bucureștean cu câte va bucuți nouă, necunoscute pînă acum. De remarcat este cu deosebire noastră compoziție a dlui Cucu, conservatorului din Paris «Crăciunul», în care compozitorul a pus tot farmecul sărbătoresc al nopții sfinte, în care lumea creștinească așteaptă sosirea Mîntuitorului. Cuvintele acestui nou cântec sînt de Sorleu.

Răsună blînd spre sară
Al cloporelor chin,
Căci vine, vine iară
Christos pe-acest pămînt.
Tânărul cral,
Cu mult aiă,
Vine din cer,
Ha, Leri Leri!...

Publicul a aplaudat cu multă însuflețire această compoziție, prin care dl Cucu se afirmă ca un mare talent compozitor, care, însușindu-se din motivele muzicii noastre naționale, va da cu timpul opere de valoare universală.

În același timp societatea Carmen face pregătiri pentru un turneu artistic în Italia, în țara clasică a muzicii. Cu ocazia expoziției ce va avea loc la Roma, al cărei jubileu se serbează anul acesta, societatea aceasta, cea dintâi la Români, va merge să aducă, prin cântec, omagiu la nemurimului românesc geniului eternei Roma. Va da cu această ocazie mai multe concerte la Roma, Piza, Neapoli și Florența. Din programul acestora remarcăm «Cantate» ocazională, prin care se preamărește spiritul latin și unitatea subiectuală a celor două popoare, Italianii și Români. Pregătirile pentru excursiune se fac cu mult zel. Pianul instrumental Kriar este de a forme un cor de vreo trei sau patru sute de persoane, îndemnînd și societățile corale din Ardeal, Banat și Bucovina să-și trimeată reprezentanții în acest cor.

Bazarul deschis de societatea ortodoxă a femeilor române, în casele d-nului Filipescu, pentru adunarea sumelor necesare ajutorării elevilor săraci de sărbătorile Crăciunului și pentru susținerea școlii acestei societăți, a dat în primele zile un rezultat neașteptat de îmbucurător. Serbarea de deschidere a fost onorată de prezența damelor din societatea noastră românească. Dovada că această societate a început a-și da seama de priemejia, care ne amenință din partea străinilor.

Au luat parte de asemenea Mitropolia și o parte din episcopii aflați în București. Dela bazar au făcut frumoase cumpărături membrii familiei domnitoare. Peste tot domnește un viu interes față de laudabila acțiune întreprinsă de damele române. Suma adunată în două zile din urmă a trecut de douăzeci de mii de lei.

Societățile de felul acesta au început a face progrese frumoase nu numai în regat ci și în provincia atîta de zăbucimată a Macedoniei. Cu deosebire societatea doamnelor aromâne din frunța comună macedonească Maloviști. În vederea apropierei sărbătorilor Crăciunului, când toți cei săraci și necăjii așteaptă o rază de mîngiere, această societate a lansat un apel către Români macedoneni de pretutindeni, apelînd la venimintele lor de caritate spre a putea veni în ajutorul copiilor săraci. S'au des mai multe persoane de încredere, cari să primească ajutoarele ce se vor da. Pentru România, aceste ajutoare se vor trimite dlui Trodor Crij, în Bulgaria ele se vor trimite dlui Ion Papa-lma și Demetriu Tovar. La Craquevat, dlui Vancu Cole și Hristachi Gheorghie, iar în America, unde de asemenea sunt foarte mulți români macedoneni, fraților Dosta.

Ministerul cultelor și al instrucției publice a înființat un cazier, în care vor fi trecuți toți elevii, cari vor fi prinși de inspectoratul poliției școlare în locuri nepotrivite cu demnitatea lor, precum și la spectacole demoralizatoare. După acest cazier se vor avea în vedere notele de purtare ale elevilor. Cei cari vor fi notați de mai multe ori în acest cazier vor fi pedepsiți aspru.

Correspondent.

O acțiune frumoasă în biserică unită.

Duminică și Luni s'au petrecut un eveniment de frumoase perspective la Oradea-mare. O seamă de bărbați, din cei mai alți și ai bisericii române unite, sub patronajul episcopilor de Oradea-mare și de Lugoj, s'au întrunit pentru a pune la cale o serioasă acțiune culturală, menită să popularizeze în păturile cele mai largi ale credincioșilor binefacerile culturii noastre naționale. Când ne gândim că o mare parte a credincioșilor bisericii noastre unite, sînt respirați chiar în ținuturile cele mai bătute de valul maghiarizării în Sătmar, Sălaj, Maramurăș și Bihor, înțelegem că a fost timpul suprem să se pornească acțiunea de salvare și ne bucurăm că noua propagandă pentru cultura românească va avea să se desfășure ocrotită de aripile binecuvîntate ale bisericii.

Nu cunoaștem încă în amănunte planul și mijloacele nobile acțiuni ce s'au pornit, văzînd însă că între inițiatorii ei, alături de țetele lămnate ale prelaților și clericilor mai superiori, se înregimentază întreaga pleiadă de profesori și oameni de litere de seamă ai bisericii unite, dimpreună cu d-nii Ioan Agărbiceanu și Alexandru Ciura, credem că acțiunea va fi condusă cu însuflețirea proprie să i dea proporțiile cuvenite și adecvate necesitățile arzătoare ce și-a pus drept țel a le satisface.

Dăm la vale raportul ce am primit azi despre evenimentul cultural dela Oradea-mare și sperăm că într'un număr apropiat vom putea să informăm publicul românesc

asupra întregului caracter al acțiunii. Iată ce ne scrie corespondentul nostru:

Lamura celor patru dieceze gr-cat. din patrie a ținut stat în 25 și 26 a lunii curente în palatul înalt Prea Sfinției Sale Dr. Demetriu Radu, Episcopul Orăzii.

Încă Sîmbătă, în 24 Decembrie n. au sosit blăjenii, marmărenii, lugojezii, sătmărenii, belușenii, la frumosul palat episcopal, unde în Prea Sf. Sa episcopul Dr. Radu i-a primit pe toți cu dragoste de bun gazdilor.

Excelența Sa Dr. Mahli, metropolitul, fiind impledecant de boală și-a scuzat absența, fiind reprezentat prin profesorul de teologie Dr. Vasile Sucu.

Episcopul Lugojului: Dr. Vasile Hossu a ajuns în Oradea în 25, cu trenul de după amiază. Episcopul Gherlei și-a scuzat absența și a fost reprezentat prin prepozitul Ioan Georgiu.

Dintre blăjenii am observat pe: Dr. Șmigelschi, Dr. Marcu, canonici. Apoi Sămpăleanu, Negruș, Chețean, Ion Agărbiceanu, Nicolescu, Prie, Al. Ciura etc. Din dieceza Lugojului: Ilustritatea Sa Ioan Boros, Dr. Iacob Radu, Dr. Frenț, Dr. Mior Ioan Rosu. Din dieceza Gherlei: Dr. Domide Alimpu Coste, Dr. Ghete, Dr. Saof, etc.

Din dieceza Orăzii mari: Canonicii capitulari și toți cei din centru. Iar din provincie: Gheorghiu Șota, Romul Marchis, Augustin Tărziu, Ioan Ghent, Vasile Dumbava și alții, din corpul profesoral dela gimnaziul din Beluș. Alicum numărul celor prezenți a fost cam de 50-55.

Scopul acestei conferențe a fost îngrijirea de neputință sufletești și trupești ale clerului poporul românesc. Întâi s'a discutat înființarea unei societăți pe acțiune în folosul și binele clerului românesc. Luându-se însă în considerare greutatea acrută și numărul suficient de mari chestia a căzut și s'a adus hotărîrea să se înființeze o «Reuniune», care să aibă menirea edita și plăti opere de domeniul literaturii. S'insarcinat o comisie cu stabilirea proiectului și statute.

Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Radu a vorbit cu multă căldură și dragoste clerului adunat, rugîndu-l să sprijinească din tot sufletul său pe cel național și cu caracter creștinesc.

O adevărată mîndrie națională era să vezi cei doi tineri episcopi, pe Dr. Radu și Dr. Hossu prezidînd și îndemnînd clerul la eluțarea — prin puterile proprii — a unui viitor mai bun, așteptat cu atîta neastîmpăr de clerul și poporul nostru românesc. Sunt semne bune acestea! Semne de premenire! Și noi legăm multe nădejdi de acești mari episcopi. Dibăcia lor atît în cele spirituale cît și în cele culturale, ne îndreptățește a crede, că atît episcopul Dr. Radu cît și episcopul Dr. Hossu puși în fruntea mișcării culturale cu sfaturile lor înțelepte n vor descepi pe noi, trăzîndu-ne la o muncă conștientă și rodnică! Și astfel conduși fiind noi de spiritul păcii și al bunei credințe, munca noastră își va aduce rodul înaintării atît pe terenul bisericesc, cît și pe cel cultural și economic, unde deopotrivă se simte lipsa nespuse de mare a înaintării. Deci să lucrăm din răspuțeri și cu Dumnezeu înainte!

— X. —

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericești —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostasă și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

Răpirea școalelor noastre comunale.

Cetisem într'un ziar ungurec mai zilele trecute, cum se apără un învățător ungur de la școala comună din Ciomeghiu (Illye com. Bihor), contra învinuirilor ce i se aduceau din motive, că el nu s'a fi învoit la înființarea unei școli comunale ungurești.

M'am revoltat în tot sufletul meu de cele auzite și cu multă îngrijorare mă gândesc la viitorul neamului meu amărit, care azi în toată privința îl părădă culturii ungurești și puștilor jandarmerești.

E vorba de o comună mare românească, unde în decurs de 4 ani s'a înființat nu mai puțin de trei școli comunale ungurești.

După cum povestește dascălul, comisia administrativă a ordonat în 1906 înființarea unei școli comunale cu doi învățători. A zis și s'a făcut. S'a constituit totodată și școala școlară; președintele a fost ales un oarecare Szabadhegyi Ernő. Comitetul comunal l-a ales pe acesta și pe ceilalți membri din școala școlară, cari apoi au ales trei învățători unguri.

Știm și aceea, că în cazul de aceste nu lipsește nici notarul cu trăznetele lui, pretorele etc., dar aceasta nu înseamnă, căci noi neapărat avem să facem pe placul lor, ci din contră.

Dar din scrisoarea ungarului observ, că comitetul comunal din Ciomeghiu n'are voință. La ședințe lau parte cel doi notari și alți doi unguri, cari apoi se desmeardă, iar ai noștri cu popa cu tot stau acasă. Acești oameni e păcat să ocupe locul altora mai harnici, dacă ei nu se simt dator să lea parte la o școală, unde se aduc hotărâri atât de vălătoase pentru cinstea românească. Acolo trebuia să fie, printe cu toți ceilalți și să respingă energic orice atac la drepturile noastre, contra drepturilor naționale. Durere însă, că nu ești singur în felul acesta!

Dar din scrisoarea ungarului observ, că comitetul comunal din Ciomeghiu n'are voință. La ședințe lau parte cel doi notari și alți doi unguri, cari apoi se desmeardă, iar ai noștri cu popa cu tot stau acasă. Acești oameni e păcat să ocupe locul altora mai harnici, dacă ei nu se simt dator să lea parte la o școală, unde se aduc hotărâri atât de vălătoase pentru cinstea românească. Acolo trebuia să fie, printe cu toți ceilalți și să respingă energic orice atac la drepturile noastre, contra drepturilor naționale. Durere însă, că nu ești singur în felul acesta!

În 1903 la stăruința președintelui s'a înființat a treia școală ungurească. Atunci apoi s'a ivit neînțelegerea între cei doi notari din sat și între dascălul amintit pentru cheltuielile ce avea să se facă cu o zidire nouă. Școala școlară vorbea de o sumă, comitetul comunal — cu voturile aior doi notari, un jude comunal și dascălul ungurec — de alta.

Dascălul a făcut protest contra hotărârii comitetului căci din suma de 15000 cor. se poate ridica o școală și nu o sală de învățământ — zicea el. Pentru aceasta a fost acuzat că lucrează contra școlii ungurești. El răspunde, că nu contra școlii a protestat, ci din contră, lui și ce hotărâri ca el i se poate mulțumi, că școala din Ciomeghiu în decurs de 4 ani a ajuns, să fie o fortăreață — Ungurimel.

Nu cunosc mai de aproape comuna Ciomeghiu. Din scrisoarea ungarului însă a trebuit s'o cunoaștem toți, deși cam după scrierile. — Vor fi fost și de acela, cari au cunoscut stările de acolo și de nu altcineva preotul din Ciomeghiu. Aceștia poartă toată răspunderea pentru delictele, ce se comită contra comunei românești.

Admit și știu, că comisia administrativă din Bihor — ca toate celelalte — s'a înființat în nebunie, de a sugruma toată suflarea românească, dar și noi ne întrecem în indolență și neștiință.

El ne ordonează să înființăm școli comunale; o facem aceasta bazați pe legile lor. Nu ne ordonează însă, că școala aceea, ce limbă de propunere să aibă căci ei bine știu cine are să hotărască limba de propunere, și că nici averea comunei române nu înseamnă tocmai res nullius (lucrurile nimănui) Noi, precum se vede nu știm, că aceea îl averea noastră și că prin urmare și limba de propunere trebuie să fie a noastră.

Aceasta o alege comuna din chestiune; în cazul nostru comuna românească Ciomeghiu. Cum se poate dar ca toate trei școlile comunale de acolo să fie ungurești? Căci chiar de ar fi 30 băieți unguri în sat, pentru acela ar fi destul o școală și nu trei.

Cauza acestor rele, e, că comitetul comunal din Ciomeghiu — ca cele mai multe — nu și cunoaște drepturile sale. Nu știe, că odată, ce i vorba de școală comună comitetul comunal e cel competent să se declare pentru sau contra celelalte, iar dacă o primește, singur îl alege limba de propunere. Nu știe, că mai este o judecătoria administrativă și un ministru de culte, cari în cazuri școlare ar trebui cercetați cu protestele noastre, ca să vadă toată lumea, că nu agitatoriile, ci trei milioane și jumătate de Români își ridică glasul contra întregii administrații ungurești și care respectarea drepturilor lor. Și chiar de n'ar voi să ne asculte nici aceștia, glasul nostru ar trebui să-l asurzescă.

De nu putea încunjuța Ciomeghiu voința străinilor dușmăniți cu înființarea școlii, o putea face aceasta la constituirea școlii școlară și mai înainte cu o hotărâre energică, în înțelesul căreia școlile impuse să fie românești, precum zice

legea (38 din 1868, ori chiar și cea mai crudă, 27 din 1907) și nu cum vreau cei dela comitat. Noi însă am căzut jefa totdeauna neștiinței și administrației, mai mult chiar decât legilor.

Mă întreb pentru ce au primit comitetul comunal din Ciomeghiu în frunte cu preotul local, ca școlile comunale să fie ungurești. Căci numai cu învoirea lor s'a putut face. Dovadă școala școlară al cărui președinte a fost Szabadhegyi Ernő. Comitetul comunal l-a ales pe acesta și pe ceilalți membri din școala școlară, cari apoi au ales trei învățători unguri.

Știm și aceea, că în cazul de aceste nu lipsește nici notarul cu trăznetele lui, pretorele etc., dar aceasta nu înseamnă, căci noi neapărat avem să facem pe placul lor, ci din contră.

Dar din scrisoarea ungarului observ, că comitetul comunal din Ciomeghiu n'are voință. La ședințe lau parte cel doi notari și alți doi unguri, cari apoi se desmeardă, iar ai noștri cu popa cu tot stau acasă. Acești oameni e păcat să ocupe locul altora mai harnici, dacă ei nu se simt dator să lea parte la o școală, unde se aduc hotărâri atât de vălătoase pentru cinstea românească. Acolo trebuia să fie, printe cu toți ceilalți și să respingă energic orice atac la drepturile noastre, contra drepturilor naționale. Durere însă, că nu ești singur în felul acesta!

Codrul.

Dela „Asociațiune“.

Apel.

În preajma anului nou ne perităm a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască și să răscumșăra felicitările de anul nou în folosul Muzeului Asociației.

Mijloacele materiale de care dispune Muzeul sânt așa de restrânse, încât înzestrarea lui întârzie foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sânt o comoară a trecutului nostru și tot atât de mărituri ale viziilor noastre culturale, dispar sau sânt adunate cu sânguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim cu cel puțin o parte dintr-aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituții culturale.

Facem deci apel către toți cărturarilor români să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de anul nou la înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Transilvania“.

Sibiu, 25 Decembrie 1910.

I. St. Șulufu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Concurs literar.

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și înzestrărilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se publică concurs pentru premiul Anului Murășane de 300 cor. pe anul 1910.

La concurs se admite orice lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1910.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1911 biroulul Asociațiunii în Sibiu (str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazie adunării generale din 1911 în Blaj.

Sibiu, 16 Decembrie 1910.

Iosif St. Șulufu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Din străinătate.

Criza ministerială din Persia. Agenția Reuter anunță demisionarea ministrului de externe al Persiei, chanul Kuli. Motivele cari l'au îndemnat să-și dea demisia sunt de a se căuta în amenințările notei engleze. Guvernul englez a înaintat în 17 Oct. o notă guvernului persian, prin care cerea restabilirea siguranței publice pe drumurile comerciale din Persia sudică. Termen s'a dat 3 luni, până la 17 Ianuarie 1911.

Neputând garanta siguranța publică până acum ceace exclude și posibilitatea de a o stabili până în 17 Ianuarie, ministrul de externe și a înaintat abdicarea.

Abdicării i-a precedat și nemulțămirea deputaților, cari prin criticile aduse guvernului, pentru întârzierea îndeplinirii notei engleze, au grăbit abdicarea.

Pentru asigurarea comerțului englez, guvernul persian a luat unele dispoziții, între cari, numirea unui guvernator în provincia Fars, care însă până azi n'a sosit la locul destinat; trimiterea a 800 de soldați în Siras și apoi rugarea făcută guvernului italian, pentru trimiterea mai multor ofițeri, cari să reorganizeze jandarmeria persiană, — dar toate aceste dispoziții nu s'au dovedit destul de suficiente față de angajamentul luat în urma notei engleze.

Se crede că în urma acestui conflict vor abdice și ceilalți membri ai guvernului.

Expulzarea muncitorilor ruși și, Duma imperială. Din Petersburg se anunță; ieri s'a discutat în Duma imperială propunerea făcută de treizeci și șase de deputați octobriști, de-a se provoca ministrul de externe, să intervină în afacerea expulzării celor 418 muncitori ruși de pe teritoriul austriac, districtul Moravia-Ostrau.

Discuția s'a urmat într-o dispoziție foarte agitată.

Mai vehement a fost deputatul naționalist Balassow, care a înfierat expulsarea în masă a supușilor ruși din partea Austriei, accentuând, că o astfel de procedură este unică în felul său. Nu este numai un caz accidental, ci este o politică bine plănuită, de cercurile conducătoare ale Austriei. Iar dacă Austria va susține și mai departe această politică, nu rămâne altceva, decât ca guvernul rus să purceadă în acelaș mod față de supușii austriaci cari petrec în Rusia.

După vorbirea deputatului socialist Poletajew, Duma a primit cu majoritate de voturi propunerea făcută de cei 36 deputați naționaliști.

Moartea lui Pajakow. În numărul de ieri am amintit despre tragicul sfârșit al fostului ministru de finanțe bulgar, Pajakow, care a fost lovit de apoplexie în momentul când voia să treacă în sala de ședință a Camerii, unde se susținea acuza contra lui și-a foștilor colegi de cabinet.

După o știre sosită din Sofia, procurorul general a dispus facerea autopsiei cadavrului, căci se presupune, că Pajakow nu ar fi murit de moarte naturală, ci înveninat.

Se caută urgent

un corespondent

limba română, germană și maghiară, solvent de vre o școală superioară, respectiv academie comercială, care se aibă și o practică de bancă, se cunoască bine relațiile institutelor financiare române din Ungaria și Transilvania și se poată corespondența perfect și de sine stătător. Postul se ocupa în tot momentul. Preferiți fiind indivizi tineri, cari știu scie la mașina de scris și eventual stenografează, sau prezență alte calități favorabile. Ofertile scrise cu mîna proprie în toate limbile susnumite, înzestrate cu documentele, fotografia curriculum vitae, indicînd pretenziunea de salar, etc., sunt a se adresa la: Direcțiunea institutului Ústrední banka ceskych sporitelu, Filialka v Brno, Brno, (Moravia.)

Un candidat de avocat cu practică

cu aplicare în cancelaria avocatului Dr. V. Dan, Sibiu (Str. Măcelarilor 51).

Caut doi învățăcei

care posed limba română și maghiară și posed barem una clasă gimnazială, pe lângă condițiuni de tot favorabile.

Traian Baicu, comerciant în Zalatna.

Imprumuturi ieftine

cu un adaus de cheltuieli cu 4 1/2% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scădere de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, cu vapor, benzină, olei și gaz, de asemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

de iluminat cu acetilenă, prin metoda „Ideal” distins la expoziția din Budapesta cu medalie de aur sau Beagid, lumină frumoasă potolită, manare sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un ofician specialist în cauză.

Agentura generală comercială:
: Palmer Máttyás :
Filiala (centru), Prinz Eugen-gasse 13.
(lângă cuștarul Koch).

Un hărmăsar

de 4 ani, comissat, se află de vânzare. Doritorii să se adreseze lui Iosif Vanc, Galșa, up. Világos (cott. Arad)

Caut

un candid. de avocat cu practică

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat în Nagysomkút.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în Temesvár Centru, Strada Prinz Eugen No. 14. (Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin isvor de cumpărare în Ungaria de sud

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora. = Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

Un candidat de avocat cu practică

află numai decât aplicare la Dr. Aurel Vlad, avocat în Orăștie (Szászváros).

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficianși mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

telefon nr. 276.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri: Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.— Vin de Rizling prima calitate 54.— Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavör) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri Villágos (Șiria, Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

clasornicar și gluvaerglu în MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de totfelul de clasornice de aur și argint precum și clasornice de metal și nickel. Articuli de argint de China. Ochelari și zwickeri de Ráthenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințos.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoși și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori e vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra împlerilor, să chiar buna cunoștință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumusețeze.

Rog bunăvoința în special a onor. ofiții și comitetele parohiale.

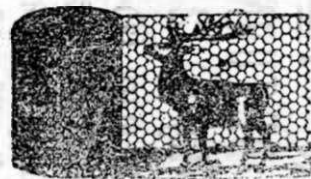
Cu tot respectul semnez

I Iuliu Bosios,
sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Fabricație din țară prima calitate! Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vînatore etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz. Telefon 120—89. — — Telefon 120—89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stoburi pentru ferestri de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimt gratis. ::

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

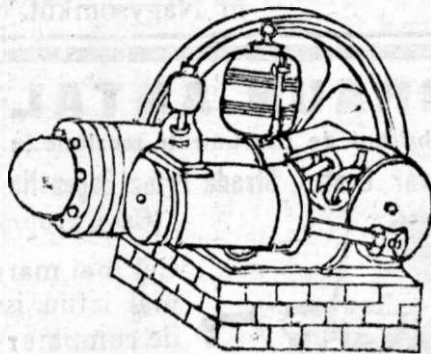
Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Motor cu olei brut. **Nou-tate!**

Cea mai contabilă putere motorică.

Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. — Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supus inspecției financiare. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospekte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în

SBGHEDIN-SZEGED.

Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

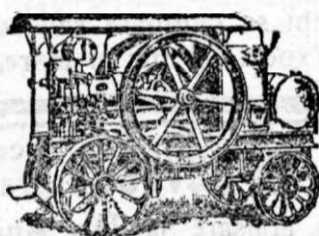
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc.

Cereți prospekte. — Expediție gratuită.

— Corespondență în limba română. —

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție

sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu panțere de oțel, trecoare și antrepozite

panțerate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panțerate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

INGRIJIREA FRUMUȘETII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiști din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Gladys« întinereste în scurtă vreme părul înărunțit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Gladys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogal. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, caudatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e spiritul pentru cap »Gladys«, care împedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

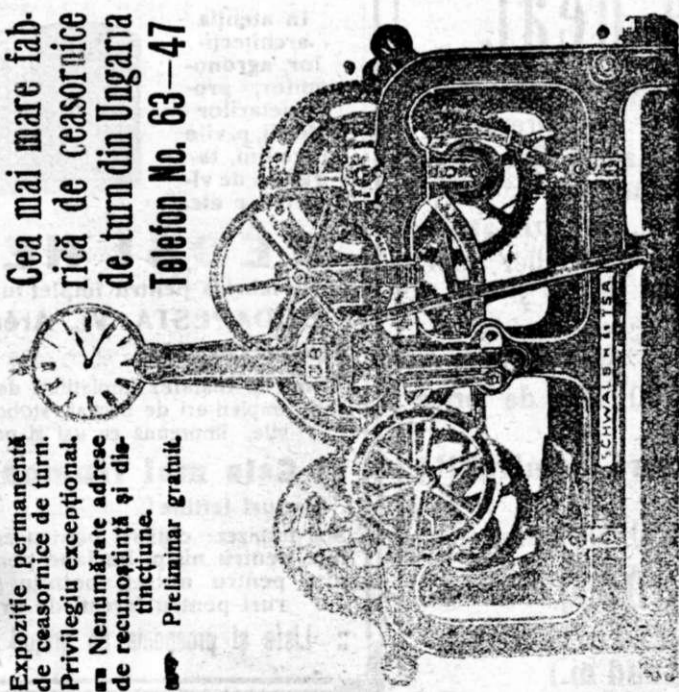
Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. Fő-utca 54.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiune.
Preliminar gratuit.

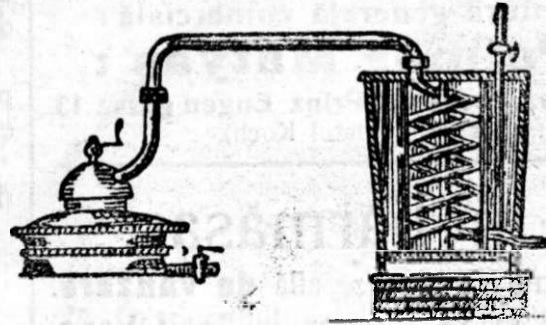
Schuster Hans, arămar Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare mag zină. Toate felul de instrumente și lucrări necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fierț de cafea, vase de spălat și curățit.

Primește montarea și repararea fântănelor artificiale pe la ga prețuri moderate. —

Comandele se execută prompt.

— Replantativă viile cu altoi dela firma romană! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopol (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronospora, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 7%. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Numai altoi-bone | Calitate distinsă!

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revanzători.

Nicolas Hencilă

măsar de zidiri și mobile Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelier de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple și la cele mai luxoase.

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

Juvaericale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

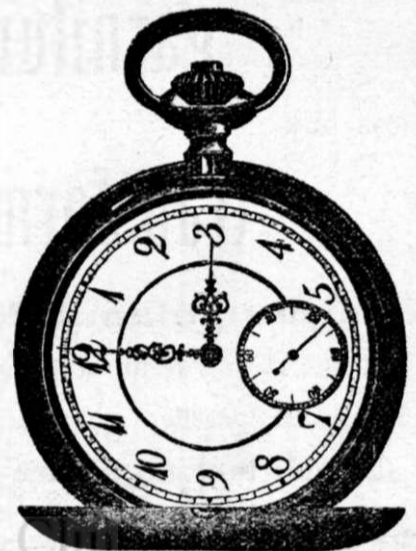
BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Firmă românească!

Firmă românească!

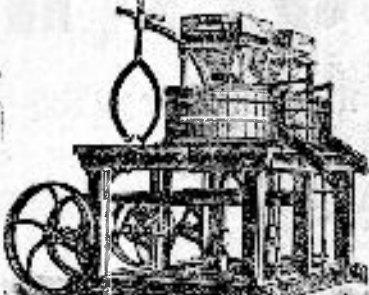
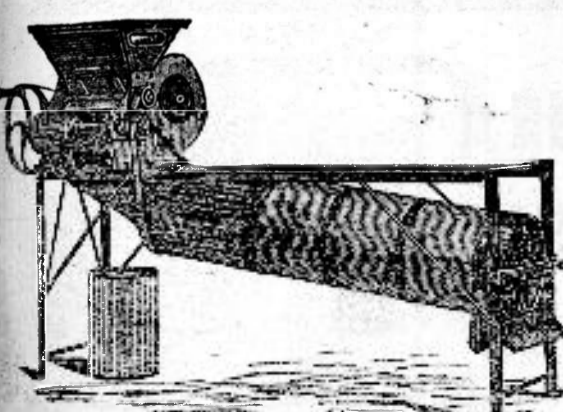
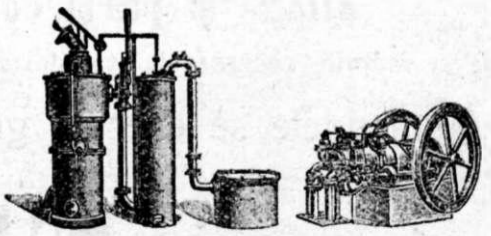
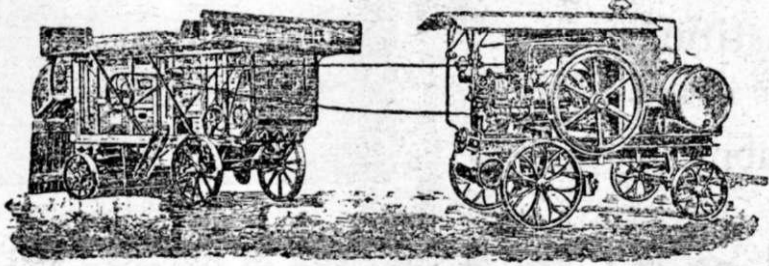
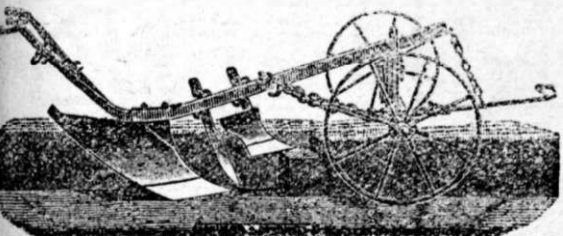
In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj** (Balászfalva) se pregătesc tot-felul de **mașini economice și pluguri.**

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune *mașini de îmblățit cu locomobile de benzin* dela 3 până la 16 cai putere. *Garnituri de îmblățit cu locomobile de vapor.* *Motoare de benzin* dela 2 până la 100 cai putere. *Motoare de gaz sugativ* din cărbuni de lemn, coac sau trecut, dela 10 până la 100 cai putere. *Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri* sau mori pentru făină clasificată. *Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țigla.*

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

Frații Friedrich

ateliere și magazin de mașini în

Vs-à-vis de gară. **Timișoara—Josefin.** Telefon inter. 724.

Dacă vorești să și cumperi

garnituri de mașini cu aburi pentru îmblătit,

dacă vorești să-ți

transformezi locomobilul cu aburi în automobil,

vorești să-ți reparezi **dulapul de foc** al mașinei cu aburi sau s'o schimbi cu altul nou, dacă dulapul mașinei de îmblătit și-a ars sau s'a stricat și vorești să și-l reconstruiești, sau dacă ai lipsă de orice altă reparație de mașini, scobirea sulacilor, etc. să vă adresați cu încredere către firma amintită, care pelângă serviciu prompt și conștiințos execută pelângă prețurile cele mai ieftine și condițiuni de plătire favorabile.

Mare depozit permanent bogat asortat de diferite automobile și garnituri de mașini de îmblătit reparate în fabrică și cu specialitate; locomobile cu aburi, dulapuri de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, motoare cu ulei brut și -- absorbitoare de gaz, mașini stabile, — semistabile și Compound, cu prețuri extraordinare de ieftine.

Garnituri pentru mașini de îmblătit se vând și pentru **plătiri în rate pe 6—10 ani**. Legăm și afaceri de schimb.

Viitorul este al automobilelor, pentru că numai prin locomobile-automobile se poate obține foloase mari.

Ateliere deosebite pentru transformarea locomobilelor în automobile: după sistemul roatelor cu dinți, — cu lanț sau transmisionale.

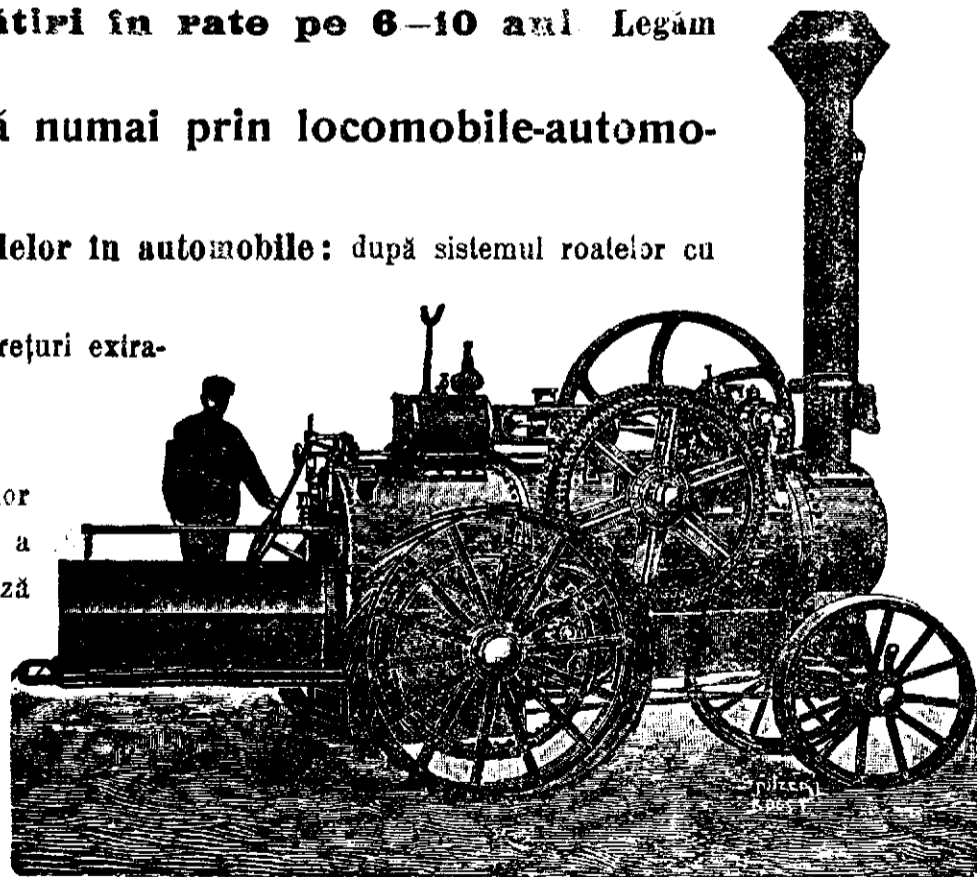
Se asigură durabilitate foarte mare, putere și luțea. Prețuri extraordinar de ieftine. Cereți prospecte!

Până azi s'au transformat peste 1000 de mașini.

Dacă știți cumpărător pentru transformarea locomobilelor cu aburi în automobile, **comunicați** firmei **adresa** exactă a aceluia, iar firma în caz dacă afacerea succede vă remunerează cinstit.

Permanent mare depozit de **aliage și părți constitutive** crude și lucrate, necesare la transformarea automobilelor.

Comandele se execută grabnic și prompt.

Elevatori noi

după sistemul Hoffherr & Schrantz, în două mărimi: de 950.— și 1200.— coroane.

Mai ieftin ca oriunde și astfel economisești 200—300 coroane.

Prețuri extraordinar de ieftine! — Serviciu prompt! — Mijlocitorii se remunerează! — Cereți prospect! — În caz de lipsă vă trimitem expert.